

Vegferð Læknablaðsins og ógnir við velferð sjúklinga

Engilbert Sigurðsson

Höfundur er
geðlæknir á
Landspítala og
ábyrgðarmaður
Læknablaðsins -
engilbs@landspitali.is

Aldarafmælis Háskóla Íslands hefur verið minnst með margvíslegum hætti. *Læknablaðið* hefur vottað skólanum virðingu sína í leiðurum og greinum og hyggst í næstu blöðum fjalla sérstaklega um doktorsvarnir við læknadeild á afmælisárinu. Blaðið er sjálft á 97. árgangi en er í stöðugri þróun. Nú eru rúmlega 20 árgangar (1990-2011) komnir inn á Medline auk þess sem blaðið er á gagnagrunnum Web of Science og Scopus. Stöku læknar hafa óskað eftir því í vetur að birtar verði leiðbeiningar um ritun vísindagreina í blaðinu. Því er við hæfi að birta í þessu tölublaði stutta yfirlitsgrein um ritun fræðigreina, þar sem Einar Stefánsson prófessor, heiðursvísindamaður ársins á Landspítala, miðlar ásamt meðhöfundum af reynslu sinni á því sviði. Ritstjórn *Læknablaðsins* hefur jafnframt endurskoðað leiðbeiningar blaðsins um ritun fræðigreina. Leiðbeiningarnar standa á gömlum merg og grundvallast á reglum sem ritstjórnir ritryndra vísindarita hafa komið sér saman um og kenndar eru við Vancouver (icmje.org). Þetta er þriðja endurskoðun á sex árum. Í þetta sinn má þó segja að endurritun eigi frekar við en endurskoðun. Drög að nýjum leiðbeiningum eru komin á heimasíðu blaðsins. Ritstjórn hvetur höfunda fræðigreina til að lesa yfir drögin og senda tillögur og athugasemdir um það sem þeim finnst óljóst eða mega betur fara til ritstjórnarfulltrúa blaðsins. Nýju leið-

beiningarnar verða birtar í desemberhefti blaðsins og taka gildi 1. janúar 2012. Þar verður skerpt á ýmsu, lengdartakmarkanir endurskoðaðar og ráð til höfunda löguð betur að þróun blaðsins síðustu misserin.

Lesendur blaðsins hafa sjálfsagt almennt tekið eftir breytingum á hönnun og umbroti blaðsins frá og með maítolublaði á þessu ári. Breytingarnar miða að því að auðvelda lestur blaðsins en um leið er rými betur nýtt á síðum þess og aðhalds gætt með því móti. Einnig er óhjákvæmilegt og eðlilegt að útlit og framsetning efnis sé í stöðugri þróun hjá *Læknablaðinu* ekki síður en öðrum fræðiritum. Auglýsingum hefur fækkað í blaðinu í kjölfar kreppunnar og því er mikilvægt að lækka prentreikninga og sendingarkostnað til að bregðast við lægri auglýsingatekjum. Þó er rétt að ítreka að útgáfa *Læknablaðsins* á prenti og rafrænt er mun ódýrari kostur en rafræn útgáfa eingöngu þar sem lyfjaauglýsingar eru ekki heimilár á opnum netsíðum. Ritstjórn mun ekki selja aðgang að netútgáfu blaðsins, enda eru áhrif þess mun meiri þegar aðgangur er ólæstur og öllum opin. Reglulega er vitnað til umfjöllunar í *Læknablaðinu* í fjölmiðlum og í kjölfarið getur hver sem er farið inn á heimasíðu blaðsins og kynnt sér efnið nánar.

Bryndís Benediktisdóttir heilsugæslulæknir kvaddi ritstjórn *Læknablaðsins* í maí eftir að hafa setið þar frá 1. desember 2005, lengur en nokkur annar að ritstjóra undanskildum. Hannes Hrafnkelsson heilsugæslulæknir tók sæti Bryndísar. Henni eru þökkúð vel unnin störf í þágu blaðsins um leið og Hannes er boðinn velkominn til starfa.

Læknablaðið hefur í gegnum árin birt talsvert af aðsendu efni um heilbrigðismál og tekið reglulega viðtöl við lækna, stjórnendur og ráðherra um heilbrigðismál. Kreppan hefur óneitanlega sett mark sitt á íslenska fjölmiðla síðustu þrjú ár og minnkað getu þeirra til vandaðrar umfjöllunar um heilbrigðisþjónustu. Því tel ég eðlilegt að *Læknablaðið* fjalli í meira

mæli en verið hefur um málefni sem eru ofarlega á baugi og varða þróun hennar. Gott dæmi er fækkun íslenskra lækna sem starfa hér á landi og aukinn fjöldi vinnuferða íslenskra sérfræðilækna til Norðurlanda. Hvort tveggja hefur þegar haft umtalsverð áhrif á þjónustugetu í heilsugæslunni og ógnað langtímaþjónustu í einstökum sérgreinum á Landspítala. Því miður er þessi vandi vaxandi og vart ofmælt að hann sé líklega mesta ógnin sem heilbrigðisþjónustan stendur frammi fyrir um þessar mundir. Afneitun leysir ekki þennan vanda fremur en annan vanda. Hér er um afar brýnt verkefni að ræða sem stjórnvöld verða að bregðast við nú þegar. Ríkisstjórnin hefur brugðist fljótt við óáran og ógnum á síðustu árum eins og eldgosum, flóðum og jarðskjálftum. Nú verður velferðarráðherra að horfa af raunsæi á verkefnið og vinna hratt og vel að lausnum með læknum. Það á ekki að fara ofan í skotgrafirnar og halda því fram að þetta sé bara kjarabarátta tengd lausum samningum. Raunar þarf ekki að leita langt yfir skammt í leit að lausnum. Einfaldast er að horfa til þess hvernig Norðmenn laða til sín lækna með styrkjum þegar þeir flytjast milli landa og leggja áherslu á lífsgæði fjölskyldna þeirra. Það er mun vænlegra en að horfa þröngt á krónur í umslagi og treysta á að vinir og fjölskylda haldi almennum læknum hér og laði sérfræðilækna sem starfa erlendis aftur til Íslands.

The Journal's progress and threats to the welfare of patients

Consultant Psychiatrist,
Associate Professor of Psychiatry,
University of Iceland
Editor-in-Chief of the Icelandic Medical Journal